

[Door de Bijbel: Uitzending 798: Jesaja 47:1 t/m 48:22]

Het slot van Jesaja 46 vertelde dat verlossing en gerechtigheid voor Jeruzalem, in de voorgaande hoofdstukken al meermalen aangekondigd, er aan komt (Jes.46:13). Een aspect daarvan is het in Jesaja 47 vermelde oordeel over Babel. Ook in vorige hoofdstukken werd het oordeel over Babel en haar goden al aangekondigd. In dit hoofdstuk komt naar voren dat de reden voor het oordeel gelegen is in de hoogmoed en afgoderij (occultisme) van de Babyloniërs. Het maakt ook duidelijk dat het oordeel onontkoombaar is.

Jesaja 47 verzen 1 t/m 4: ***'Daal af en zit neer in het stof, maagd, dochter van Babel; zit neer op de grond, er is geen troon meer, dochter van de Chaldeeën. Want men zal u niet meer noemen: weekhartig en teergevoelig. Neem de handmolen en maal meel, neem uw sluier af, schort de rokken op, maak de benen bloot, ga door de rivieren. Uw schaamte zal ontbloot worden, ja, uw schande zal gezien worden. Ik zal wraak nemen, en ik zal u niet als een mens aanvallen. Onze Verlosser, HEERE van de legermachten is Zijn Naam, de Heilige van Israël.'*** De HEERE richt het woord tot Babel, dat wordt aangesproken als een vrouw. Van een geziene, trotse heerseres over de volken wordt zij vernederd tot slavin, de laagst mogelijke plaats die maar denkbaar is. Laat zij de handmolen pakken om meel te malen en haar sluier afleggen (vs.2), om het werk van een slavin te doen. Voor hooggeplaatste vrouwen was het ongepast zich zonder hoofdbedekking in het openbaar te vertonen, maar slavinnen droegen meestal geen sluier. Zo wordt duidelijk dat van Babels voormalige hoge status niets is overgebleven. Ook het optillen van de rokken en het ontbloten van de benen om het water over te steken, moeten in deze zin worden verstaan.

Jesaja 47 vers 5: ***'Zit neer in stilzwijgen, ga het duister in, dochter van de Chaldeeën; want men zal u niet meer noemen: gebiedster van de koninkrijken.'*** De stilte en duisternis zijn beelden voor verlatenheid en dood. De rol van Babel is uitgespeeld.

Jesaja 47 verzen 6 en 7: ***'Ik was zeer toornig op Mijn volk, Ik ontheiligde Mijn eigendom en Ik gaf hen over in uw hand, maar u bewees hun geen barmhartigheid, ja, zelfs voor de oude maakte u uw juk zeer zwaar. U zei: Ik zal voor eeuwig gebiedster zijn. Tot nog toe hebt u deze dingen niet ter harte genomen, u hebt niet aan het einde ervan gedacht.'*** In deze en volgende verzen licht de HEERE toe waarom Hij wraak neemt op Babel. De HEERE geeft aan dat Hij boos was op Zijn volk (Jes.42:23-25). Daarom heeft Hij het land dat Hij Zijn volk Israël had geschonken, overgegeven in de hand van Babel (vs.6). Maar hoewel Babel het land uit de hand van de HEERE heeft ontvangen, hebben de Babyloniërs Zijn volk, de Israëlieten, geen barmhartigheid bewezen. Zelfs oude mensen werden niet ontzien. Babel heeft misbruik gemaakt van de macht die de HEERE haar had gegeven.

Jesaja 47 verzen 8 t/m 11: ***'Nu dan, hoor dit, genotzuchtige, die zo onbezorgd woont, die in haar hart zegt: Ik ben het, en niemand anders dan ik, ik zal niet als weduwe neerzitten of verlies van kinderen kennen. Maar deze beide dingen zullen u overkomen in een ogenblik, op één dag: verlies van kinderen en weduwschap. Ze zullen in volle omvang over u komen, vanwege uw vele toverijen en uw zeer talrijke bezweringen. Want u hebt op uw slechtheid vertrouwd. U hebt gezegd: Niemand ziet mij. Uw wijsheid, uw wetenschap, die heeft u afvallig gemaakt. U zei in uw hart: Ik ben het, en niemand anders dan ik. Daarom zal er onheil over u komen. Wanneer het aan de dag treedt, zult u niet weten; rampspoed zal u treffen, u zult die niet kunnen afkopen; er zal plotseling verwoesting over u komen, zonder dat u een vermoeden hebt.'*** Babel dacht dat niets haar kon gebeuren. Maar het beeld van een kinderloze weduwe staat in de context van het oude Nabije Oosten voor iemand die volkomen alleen is. Zo iemand leeft in een sociaal isolement en is verstoken van bestaansmogelijkheden. Dat zal het lot van Babel zijn. Dit oordeel treft Babel vanwege of ondanks de veelheid van haar toverkunsten en occultisme. Babel waande zich veilig in haar verdorvenheid en dacht dat zij aan niemand verantwoording schuldig was (vs.10). Met de HEERE die alles ziet en weet, werd kennelijk geen rekening gehouden. De wetenschap en wijsheid, een ironische verwijzing naar de hiervoor genoemde toverkunsten en occultisme, hebben Babel verlaten, zij ziet al-

leen nog maar zichzelf. Daarom zal onheil haar treffen, zonder dat haar toverkunsten en bezweringen dit kunnen tegenhouden (vs.11). Rampspoed zal haar overkomen en ze zal het niet kunnen afkopen. Verwoesting zal plotseling over haar komen zonder dat zij het doorheeft.

Er is altijd een ernstig gevaar voor een volk of een mens om trots en hoogmoedig te zijn. Om het gevoel te hebben in staat te zijn om alles zelf te kunnen. Ook wij leven in een tijd waar gelijksoortige dingen ons bedreigen. Ook wij kunnen met twijfelachtige dingen bezig zijn. We proberen ze wel af te dekken en denken mogelijk dat niemand het ziet, maar God ziet het wel en Hij zal al deze dingen aan het licht brengen en er over oordelen zoals Hij Babylon oordeelde.

Jesaja 47 verzen 12 t/m 15: ***‘Blijf maar bij uw bezweringen en uw vele toverijen, waarmee u zich vermoeid hebt vanaf uw jeugd. Misschien kunt u er baat bij hebben, misschien zult u zich sterk maken. U bent moe geworden van uw vele plannen. Laten zij toch opstaan die de hemel waarnemen, die naar de sterren kijken, die bij nieuwe maan voorspellingen doen; laten zij u verlossen van de dingen die over u zullen komen! Zie, zij zijn als stoppels, vuur verbrandt hen, zij kunnen zichzelf niet redden uit de greep van de vlammen. Het is geen kolengloed om er zich bij te warmen, geen vuur om erbij te zitten. Zó zijn zij voor u met wie u zich hebt vermoeid, zij met wie u vanaf uw jeugd zaken gedaan hebt; ieder dwaalt zijn eigen kant uit, niemand zal u verlossen.’*** In het slotgedeelte van Jesaja 47 daagt de HEERE Babel uit. Wie denkt zij wel dat zij is, dat zij het tegen Hem kan opnemen? Op spottende wijze moedigt de HEERE Babel aan zich te richten tot haar raadgevers, astrologen en sterrenkundigen, die daarvoor genoemd werden als één van de redenen voor het oordeel. Laat Babel zich maar tot die toverkunsten wenden, waarmee ze zich altijd al ijverig bezighield. Wie weet heeft ze er voordeel van, wie weet zullen de occultisten en magiërs Babel angstaanjagend maken (vs.12). Laten de astrologen, die de voortekenen aan de hemel bezien en interpreteren, voor haar spreken, laten die haar verlossen, laten die bekendmaken wat Babel te wachten staat.

Maar de magiërs en astrologen zijn als kaf dat door vuur wordt verbrand (vs.14). Zij zullen hun leven niet kunnen redden uit de vlammen. Ironisch wordt gezegd, dat het vuur van Gods toorn, niet is te vergelijken met een gloeiend kooltje die warmte geeft of een vuurtje waarbij iemand zich even opwarmt. De implicatie is duidelijk, het gaat om een gloeiend heet oordeelsvuur, dat alles verteert wat het tegenkomt.

Ook de vroegere handelaren hebben Babel in de steek gelaten en zijn allen hun eigen weg gegaan. Aan de weelde van Babel is een einde gekomen. Er is niemand die Babel zal verlossen.

In het in Jesaja 47 aangekondigde oordeel over Babel komen de verlossing en gerechtigheid tot uiting die de HEERE zal brengen (Jes.46:13). De boodschap van verlossing (vs.4) houdt in dat de ballingschap naar Babel, die Jesaja eerder heeft aangekondigd (Jes.39:5-7), tot een einde komt. Gerechtigheid komt tot uiting omdat Babels misdaden niet onbestraft zullen blijven. De oordeelsaankondiging over Babel zal in Israël opgevat zijn als een boodschap van troost. Troost in de dagen van Jesaja zelf, maar vooral in later tijd, toen de ballingschap een feit was en de ballingen in Babel met niet meer dan weemoed aan Jeruzalem konden terugdenken (Ps.137). Zij mochten uitzien naar het moment dat de rollen omgekeerd zouden worden.

In het NT worden de woorden van Jesaja 47 toegepast op het Babylon van de eindtijd, een zelfingenomen politieke en economische grootmacht die de volgelingen van Jezus Christus vervolgt. De beeldspraak is dan nog zwarter dan in vers 1, want er is dan sprake van de grote hoer (Openb.17:1) en de moeder van alle hoeren en van alle gruwelijkheden in de wereld (Openb.17:5). Dus ook voor de toekomst is het oordeel over Babel, dat wordt beschreven in de woorden van Jesaja 47, goed nieuws en Gods dienaren worden dan ook opgeroepen om zich te verheugen en blij te zijn (Openb.18:20). Het onrecht dat de mededienaren en broeders en zusters ter wille van Christus is aangedaan (Openb.6:9-10), wordt gewroken. De HEERE laat zien dat op aarde onrecht niet het laatste woord heeft en dat Hij de Zijnen gerechtigheid zal verschaffen.

We gaan verder met Jesaja 48; door de herhaling van de thema's uit Jesaja 47, heeft dit hoofdstuk enigszins de functie van een afsluiting van het voorafgaande. Ik zal dan ook voornamelijk de tekst zelf lezen.

Jesaja 48 verzen 1 en 2: ***'Hoor dit, huis van Jakob, u die genoemd wordt met de naam Israël, en die uit de wateren van Juda bent voortgekomen, die zweert bij de Naam van de HEERE en de Naam van de God van Israël noemt, maar niet in waarheid en niet in gerechtigheid. Ja, 'van de heilige stad' noemen zij zich en zij steunen op de God van Israël, HEERE van de legermachten is Zijn Naam.'*** Jesaja 48 begint met een oproep aan allen die de naam van Israël dragen. Op zich hebben we in Jesaja 48 te maken met een indrukwekkende omschrijving van het volk van God. Maar de woorden maken duidelijk dat het allemaal niet heel oprecht is. Het roept de vraag op: hoe oprecht is de trouw aan de HEERE en het steunen op Hem?

Jesaja 48 verzen 3 t/m 5: ***'De dingen van vroeger heb Ik van oudsher verkondigd, uit Mijn mond zijn ze voortgekomen en Ik heb ze doen horen. Plotseling heb Ik ze gedaan en ze zijn gekomen. Omdat Ik wist dat u hard bent, uw nek een ijzeren pees is, en uw voorhoofd van brons, daarom heb Ik het u van oudsher verkondigd; voordat het kwam, heb Ik het u doen horen, anders zou u zeggen: Mijn afgod heeft die dingen gedaan, mijn gesneden beeld of mijn gegoten beeld heeft ze geboden.'*** Het wordt nog duidelijker dat het volk weerbarstig is, ondanks het feit dat de HEERE aan hen de toekomst had voorgezegd. Nadat de HEERE deze dingen had gezegd, liet Hij ze direct werkelijkheid worden. Maar het volk reageerde niet goed. De HEERE wist vooraf dat Israël hardnekkig was, met een onbuigzame nek en een hoofd hard als koper.

Jesaja 48 verzen 6 t/m 8: ***'U hebt het gehoord, aanschouw dit alles, en u, zou u het dan niet verkondigen? Van nu af aan doe Ik u nieuwe dingen horen, verborgen dingen, die u niet geweten hebt. Nu zijn ze geschapen en niet van oudsher; vóór deze dag hebt u er ook niet van gehoord, anders zou u zeggen: Zie, ik heb ze geweten. Nee, u hebt ze niet gehoord,***

ook hebt u ze niet geweten, ook is uw oor van oudsher niet geopend geweest, want Ik wist dat u volkomen trouweloos handelen zou en dat u van de moederschoot af een overtreder wordt genoemd.' Nu pas worden de nieuwe dingen meegedeeld. Omdat het volk steeds weer zondigde, kon er misbruik van worden gemaakt. Ja, de mens is zo slecht dat hij de kennis die God hem geeft van wat Hij gaat doen, kan misbruiken. Stel je voor dat mensen inderdaad in de toekomst konden kijken, wat zouden ze allemaal doen met die kennis?

Jesaja 48 verzen 9 t/m 11: **'Omwille van Mijn Naam stel Ik Mijn toorn uit, omwille van Mijn roem zal Ik Mij bedwingen, u ten goede, zodat Ik u niet zal uitroeien. Zie, Ik heb u gelouterd, maar niet als zilver; Ik heb u beproefd in de smeltkroes van ellende. Omwille van Mij, omwille van Mij doe Ik het, want hoe zou Mijn Naam ontheiligd worden! Ik zal Mijn eer aan geen ander geven.'** Geplaatst tegen de achtergrond van Israëls eerdere gemis aan integriteit, halsstarrigheid en opstandigheid zou de HEERE het volk ernstig moeten straffen. De HEERE verklaart dat Hij omwille van Zijn naam Zijn boosheid uitstelt en dat Hij Zich omwille van Zijn eer bedwingt, zodat Hij hen niet zal wegvagen.

Jesaja 48 vers 12: **'Luister naar Mij, Jakob, Israël, Mijn geroepene: Ik ben Dezelfde, Ik ben de Eerste, ook ben Ik de Laatste.'** Dit en de resterende verzen van hoofdstuk 48 roepen opnieuw op om te luisteren (vs.12,14,16a; vgl. vs.1; 42:23) en te reageren op de oproepen van de HEERE. De HEERE stelt Zich voor in zijn absolute Godheid. Hij is de Eerste, dat wil zeggen dat Hij aan het begin van de geschiedenis stond, en Hij is ook de Laatste, wat wil zeggen dat Hij er aan het eind van de geschiedenis nog steeds zal zijn.

Jesaja 48 verzen 13 t/m 22: **'Ook heeft Mijn hand de aarde gegrondvest, en Mijn rechterhand heeft de hemel uitgespannen. Roep Ik ze, dan staan ze er tezamen. Kom bijeen, u allen, en luister. Wie onder hen heeft deze dingen verkondigd? De HEERE heeft Kores lief, hij doet Zijn welbehagen tegen Babel, en Zijn arm zal tegen de Chaldeeën zijn. Ik, Ik heb gesproken, ook heb Ik hem geroepen. Ik zal hem doen komen, en zijn weg zal**

voorspoedig zijn. Kom nader tot mij, hoor dit: Ik heb vanaf het begin niet in het verborgene gesproken; vanaf de tijd dat het geschied is, ben ik daar. En nu, de Heere HEERE heeft mij gezonden, en Zijn Geest. Zo zegt de HEERE, uw Verlosser, de Heilige van Israël: Ik ben de HEERE, uw God, Die u leert wat nuttig is, Die u leidt op de weg die u gaan moet. Och, had u maar acht geslagen op Mijn geboden! Dan zou uw vrede geweest zijn als een rivier en uw gerechtigheid als de golven van de zee. Dan zou uw nageslacht geweest zijn als het zand en uw nakomelingen als de korels ervan. Hun naam zou niet worden uitgeroeid of verdelgd van voor Mijn aangezicht. Ga weg uit Babel, vlucht weg van de Chaldeeën, verkondig met luide vreugdezang, laat dit horen, draag het uit tot aan het einde der aarde, zeg: De HEERE heeft Zijn knecht Jakob verlost. En: Zij leden geen dorst, toen Hij hen leidde door de woeste plaatsen. Water uit een rots deed Hij voor hen stromen. Toen Hij de rots kloofde, stroomde het water eruit. Voor de goddelozen is er echter geen vrede, zegt de HEERE.' Aan het einde van dit gedeelte wordt nog eens gewaarschuwd voor het lot van de goddelozen. De HEERE verklaart dat er voor hen geen vrede is. Ook nu al geldt dat indien een persoon weg van God is, hij geen vrede kan vinden in de wereld. We hebben een paar duizend jaar van vastgelegde geschiedenis die ons vertelt dat iedereen die van God weg is, geen vrede heeft gehad.

Bij de productie van het programma 'Door de Bijbel' is dankbaar gebruik gemaakt van de StudieBijbel van het Centrum voor Bijbelonderzoek. De StudieBijbel Online werd gebruikt voor research en wordt ook met toestemming regelmatig geciteerd. Meer informatie vindt u op www.studiebijbel.nl. Wij raden een abonnement op de StudieBijbel app aan, als u nog dieper op de Bijbel wilt ingaan.

Tenzij anders vermeld, komen De Bijbelpassages, gebruikt bij de productie van het programma 'Door de Bijbel', met toestemming van uitgeverij Jongbloed, uit de Herziene Statenvertaling. Meer informatie: www.herzienestatenvertaling.nl